

Dol op roodborstjes

Roodborsten zijn vaak erg nieuwsgierig en te goed van vertrouwen. De kat heeft de roodborst helaas al snel te pakken. Het zijn bovendien grondbroeders, en dus een makkelijk prooi voor belagers. Een belletje om de hals van de kat zou kunnen helpen. In onze tuin zie ik vaak een roodborstje rondscharrelen, altijd alleen. Dit vogeltje is super territoriumgericht en verdedigt zijn directie omgeving met volle overgave. Niet omdat het een mallepietje is, maar omdat het hem helpt te overleven. Roodborsten hebben namelijk hun territorium hard nodig om genoeg insecten te vinden, zodat ze niet verhongeren. Daarom zullen ze andere roodborsten die in hun leefgebiedje komen bevechten en direct verjagen.

Het is dan vooral de rode borst die bij andere soortgenoten de agressie opwekt. En die aversie tegen rood zit zo diep in de aard van de roodborst, dat het ook geen rood speelgoedautootje of andere voorwerpen zoals een rode bal accepteert. Als het vogeltje de eigen weerspiegeling ziet, dan wordt het helemaal te dol. Ze zetten daarbij hun rode borstveren op.

Die afschuw van rood is ook meteen de reden dat de jonge roodborsten bruin zijn. Op die manier worden ze tenminste niet aangevallen door hun eigen ouders. Die ouders hebben het in het broedseizoen al moeilijk genoeg met zichzelf.

De eerste keer dat een vrouwtje zich vertoont in het gebied van een man-

netje, valt hij haar onmiddellijk aan. Zij probeert zich dan in te houden en hoopt dat hij zijn vergissing inziet. Zijn territorium wordt dan tijdelijk eventjes in tweeën gedeeld, want samen voedsel zoeken is echt uitgesloten. Meestal maken roodborsten hun nesten goed verborgen op de grond. In de winter trekt een deel van de roodborsten naar warmere streken in Europa, waar meer eten te vinden is. Ook vogels uit noordelijke en noordoostelijke streken trekken naar het zuiden en komen zo in Nederland terecht. Het lijkt dan alsof het roodborstje een standvogel is en geen trekvogel.

In Zuid-Europa is in de winter wél voldoende eten te vinden voor roodborsten. Dat is het voordeel van wegtrekken in het koudere seizoen. Dat maakt een barre tocht ondanks ver-

dwalen, slecht weer, aanvaringen met ruiten, hoogspanningskabels, windmolens, vliegtuigen, illegale jacht en uitputting toch het risico waard. Scandinavische roodborsten blijven vaak hangen in Nederland. Het is hier toch ietsje warmer. Er is dus meer te eten en het is een stuk minder ver vliegen.

Het worden spannende weken in het komend najaar. De roodborst uit uw tuin gaat op weg naar Spanje of Portugal, of er arriveert er juist één uit Scandinavië. Soms merkt u niks, dan blijft uw roodborst in uw verbeelding lekker op dezelfde plek. Wetenschappers bestuderen al tientallen

jaren hoe de trekkers gebruikmaken van hun waarneming van het magnetveld van de aarde. Een studie gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift Nature, is een belangrijke stap om beter te begrijpen hoe vogels hun weg vinden in het lucht-ruim. De roodborstjes weten niet hun precieze locatie tijdens het vliegen, maar kunnen wel een perfecte route uitzoeken naar warmere en koudere gebieden. Daarbij maken ze gebruik van een soort kompas in het oog.

Roodborstje. Foto Gerda Bekker-Visser.

